

ØNSKER MER ÅPENHET

Vi må ha tillit til at folk på lavere nivå kan uttale seg. Det norske folk har krav på å vite hva de militære mener og hva de driver med - uten filter, sier generalmajor Tor A Sandli, som etterlyser større takhøyde i Forsvaret.

I stedet for åpenhet har man fått en kultur i Forsvaret hvor de illojale råder grunnen, med anonyme innspill og lekkasjer til pressen. Det er svært uheldig, mener generalmajor Tor A Sandli.

Generalmajor Sandli presiserer at han aldri har hørt forsvarsledelsen pålegge noen munnkurv, men erfaringen viser at de som våger seg frempå blir lagt merke til og får karrieren spolert. Han mener takhøyden er for lav og at offiserer også bør engasjere seg i den offentlige debatt.

- Offiserene bør være kritiske og konstruktive, og de som våger seg frempå bør honoreres, sier han.

I stedet for åpenhet har man fått en kultur hvor de illojale råder grunnen, med anonyme innspill og lekkasjer til pressen, noe som er svært uheldig, fremholder Sandli.

Åpenhet

Han er klar over at større åpenhet har sin pris.

- Vi må også innse at i en stor organisasjon vil det bli begått feil, men her bør man være litt roms-

lig. Gjøres det feil får man beklage og korrigere. Det respekterer folk flest.

Når det gjelder løpende operasjoner i utlandet kan selvsagt ikke dette omtales, men man bør kunne kommentere selve konflikten for eksempel i Afghanistan på et fagmilitært grunnlag.

- Her gjorde i sin tid Stabsskolens mediegruppe en førsteklasses innsats. Nå er det blitt stille. Ressurspersonene er der fortsatt.

Tydeligvis slipper de ikke til, sier Sandli som er sterkt kritisk til Forsvarets presse- og informasjons-tjeneste.

- Den er passiv og reaktiv, og fyller ikke behovet. Det meste av oppmerksomheten går med til brannslukking. Jeg savner de fagmilitære kommentarene, sukker Sandli.

Pressetalsmann

Hva mener du om forslaget om at

Forsvarsdepartementet skal overta informasjonsavdelingen til Forsvarssjefen?

- Forsvarssjefen må selvsagt ha sin egen informasjonsenhet som kommuniserer utad til befolkningen og internt til de ansatte. Hvilken etatssjef i Norge har ikke det, spør Sandli, som savner at Forsvaret har et synlig ansikt utad, en fagmilitær pressetalsmann, slik man i sin tid hadde med Gullow Gjeseth og Per Bøthun.

- De var gode, var alltid tilgjengelige, visste hva de snakket om, og hadde pressens og forsvarssjefenes tillit.

- Så kunne forsvarssjefen selv trå til - i helt spesielle tilfeller, og ta støytten om det virkelig røynt på.

Rydd opp

Sandli er ikke imponert over Forsvarsdepartementet, med en viktig presisering: Den politiske ledelse synes han fungerer

utmerket, men ikke byråkratiet.

- Forsvarsdepartementet i Norge er meget stort, mye større enn i andre land som det er naturlig å sammenligne seg med. En felles integrert ledelse skaper klarhet, motsetninger og rivalisering. Jeg har hørt historier som ikke tåler dagens lys, sier han.

Det er i dag ikke forskjell mellom politisk og militærstrategisk ledernivå. Den tapende part er Forsvarssjefen.

- I realiteten har man fratatt Forsvarssjefen hans viktigste funksjon, det operative ansvaret. Han mangler først og fremst en operasjonsstab, han mangler øvingsstab, han er fratatt mye av myndigheten over materiell, og han overkjøres ved utnevnelser. Det siste er en ukultur som den forrige forsvarsminister skapte, og som byråkratene i FD åpenbart viderefører.

- I praksis er Forsvarssjefen blitt en symbolfigur, en slags Forsvarets «driftssjef». Og de viktige forsvarsgrensjefene, generalinspektørene, har lidd en enda verre skjebne.

- Det bør ryddes skikkelig i maktens korridorer. Man burde gjeninnføre en god gammeldags generalstab med sterke grenvise delstaber, samt en logistikkommando med totalansvar for materialet.

- FD burde overlate sikkerhetspolitikken til UD, der den egentlig hører hjemme, og i stedet konsentrere seg om rammebetingelser for Forsvaret og forsvarspolitiske utredninger for statsråden, sier Sandli.

Internasjonale operasjoner

Internasjonale operasjoner krever stadig mer ressurser og berører ofte politisk følsomme temaer. Er fristelsen til å fjernstyre soldatene på taktisk nivå derfor blitt for stor?

- Teknisk er det nå mulig å lede avdelinger, f.eks i Afghanistan, fra Norge. Men denne jobben bør man overlate til "Force Commander" og til den lokale norske ledelse. Den strategisk ledelse skal kun gi føringer, ikke blande seg inn i den detaljerte gjennomføringen.

- Det bør være klare grenser for hva den sentrale ledelsen i Norge

- Reitan er bedre som krigshovedkvarter, mener generalmajor Sandli.
(Foto: Marius Knudsen/FMS)

Vil ha hovedkvarteret nordover

Generalmajor Sandli støtter fullt ut forslaget fra forsvarssjefen om å flytte Jåtta-hovedkvarteret nordover:

- Vi har ikke ressurser til å drive mer enn ett hovedkvarter. Og det nasjonale hovedkvarter bør ligge i nord. Dette er helt i overensstemmelse med regjeringens nordområdepolitikk.

Han reserverer seg på ett punkt: Ledelse og understøttelse av internasjonale operasjoner bør legges til Oslo, og ikke flyttes til Reitan. Det vil ta bort fokus fra de viktigste oppgavene: Krisestyring og suverenitetshevdelse.

Har du ikke fått gjennomslag for dette?

- Vi på operativt nivå har ikke blitt rådspurt i prosessen fram mot Forsvarsstudie 07. Det mener jeg er en klar svakhet, og det svekker forankringen ute i bruket.

- Ved en bredere prosess tror jeg også de mest urealistiske forslagene ville blitt luket ut av FS 07, og vi kunne beredt grunnen for mer fremtidsrettede operasjonskonsepter. Det blomstrer med ideer ute, men de færreste blir hørt av skrivebordsteoretikerne i Oslo.

Flytting av hovedkvarteret fra Stavanger vil gå greit, mener Sandli som understreker at Reitan er et teknisk avansert anlegg og meget sikkert i tilfelle krig.

- Jåtta er et moderne og meget fint fredsanlegg, men Reitan er mye bedre som krigshovedkvarter, plassert som det er langt inne i fjellet.

En flytting av det fellesoperative hovedkvarteret nordover til Bodø vil føre til at sjefen vil komme i direkte inngrep med sjefen for Nordflåten og sjefen for Leningrad militærdistrikt. Denne kontakten går i dag til Jåtta, selv om det er LDKN som i praksis har ansvaret i nord. Dette skyldes at russerne, som de fleste andre nasjoner, mener at det viktig å ha kontakt med personer på samme nivå.

- At det sitter en viseadmiral i Stavanger, innebærer at toppfolkene på russisk side søker dit. Russerne er nøye slik, sier generalmajor Sandli.

kan og bør svare for.

- Vi må rett og slett ikke blande taktisk, operativt og strategisk nivå, sier generalmajor Tor A Sandli

som nå forsvinner over i pensjonistenes rekke etter 40 gode år i Forsvaret.

